

Popření pohledávky

Výsledek případného incidenčního sporu (nebo účinek popření pohledávky) by měl být poměřován stavem přihlášené pohledávky v době, kdy takový výsledek nebo účinek nastal. Zde se prosazuje zájem na tom, aby věřitel v případě potřeby sám korigoval rozsah přihlašovaných nároků (a tím snížil míru rizika, že bude docházet ke zkreslení výsledků hlasování věřitelů o významných otázkách insolvenčního řízení), jemuž lze přičíst vyšší prioritu než automatickému prosazení sankce podle § 178 odst. 1 věty první respektive podle § 179 odst. 1 věty první insolvenčního zákona.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 NSČR 82/2012 ze dne 30.7.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v insolvenční věci dlužníků M.T., a E.T., obou bytem v T., vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. KSUL 43 INS 195/2012, o přihlášce pohledávky věřitele č. 1, o dovolání věřitele č. 1 PROFI CREDIT Czech, a. s., se sídlem v P., zastoupeného JUDr. E.P., advokátem, se sídlem v H.K., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. srpna 2012, č. j. KSUL 43 INS 195/2012, 1 VSPH 965/2012-P2-10, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. srpna 2012, č. j. KSUL 43 INS 195/2012, 1 VSPH 965/2012-P2-10 a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. července 2012, č. j. KSUL 43 INS 195/2012-P2-5, se zrušují v rozsahu, v němž se týkají částky 11.236,- Kč u pohledávky přihlášené dovolatelem do insolvenčního řízení přihláškou P1 v původní výši 24.049,- Kč, jakož i v rozsahu, v němž se týkají částky 5.707,- Kč u pohledávky přihlášené dovolatelem do insolvenčního řízení přihláškou P2 v původní výši 24.023,- Kč. Věc se v tomto rozsahu vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Ve zbývajícím rozsahu se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 11. července 2012, č. j. KSUL 43 INS 195/2012-P2-5, odmítl Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „insolvenční soud“) přihlášky pohledávek P1 a P2 věřitele č. 1 PROFI CREDIT Czech, a. s. v celkové výši 120.858,- Kč (bod I. výroku) a určil, že právní mocí tohoto usnesení účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí (bod II. výroku).

Insolvenční soud vyšel z toho, že:

1/ Věřitel č. 1 doručil insolvenčnímu soudu 9. února 2012 přihlášky svých nevykonatelných a nezajištěných pohledávek.

2/ Při přezkumném jednání konaném 11. dubna 2012 popřel insolvenční správce věřiteli č. 1 pohledávku ve výši 24.049,- Kč, přihlášenou přihláškou P1, co do výše 12.813,- Kč.

3/ Při přezkumném jednání konaném 11. dubna 2012 popřel insolvenční správce věřiteli č. 1 z pohledávek přihlášených přihláškou P2

- „zcela“ pohledávku č. 1 ve výši 53.745,- Kč,

- co do výše 18.316,- Kč pohledávku č. 2 ve výši 24.023,- Kč,

- co do výše 18.125,- Kč pohledávku č. 3 ve výši 19.041,- Kč.

4/ Insolvenční správce vyznamenal věřitele o popření pohledávek ve smyslu ustanovení § 197 odst. 2 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), podáním ze dne 11. dubna 2012, doručeným dne 12. dubna 2012.

5/ Podáním ze dne 13. dubna 2012 vzal věřitel č. 1 přihlášku P2 částečně zpět ohledně pohledávky č. 2 ve výši 18.316,- Kč a přihlášku P1 částečně zpět co do částky 12.813,- Kč.

6/ Insolvenční soud vzal částečné zpětvzetí přihlášek na vědomí usnesením ze dne 25. května 2012, sp. zn. KSUL 43 INS 195/2012, které nabylo právní moci dne 15. června 2012.

Na tomto základě insolvenční soud - vycházející z ustanovení § 178, § 185, § 197 odst. 2 a § 198 odst. 1 insolvenčního zákona - uzavřel, že:

1/ Věřiteli č. 1 uplynula lhůta k podání žaloby o určení výše pohledávky dne 11. května 2012, přičemž žaloba nebyla dosud podána.

2/ Vzhledem k tomu, že po přezkoumání pohledávek byly přihlášeny pohledávky zjištěny tak, že skutečná výše přihlášených pohledávek činí méně než 50 % přihlášených částek, k přihlášeným pohledávkám se ve smyslu § 178 insolvenčního zákona nepřihlíží ani v rozsahu, ve kterém byly zjištěny.

K odvolání věřitele č. 1 Vrchní soud v Praze ve výroku označeným usnesením potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Odvolací soud poukázal dále na to, že:

1/ Věřitel č. 1 přihlásil přihláškou pohledávky P1 za dlužníkem M.T. pohledávku ve výši 24.049,- Kč.

2/ Věřitel č. 1 přihlásil přihláškou pohledávky P2 za dlužnicí E. T. pohledávku č. 1 ve výši 53.745,- Kč, pohledávku č. 2 ve výši 24.023,- Kč a pohledávku č. 3 ve výši 19.041,- Kč.

3/ Podle protokolu o přezkumném jednání ze dne 11. dubna 2012 byla pohledávka P1 popřena co do částky 12.813,- Kč; pohledávky přihlášeny přihláškou P2 byly popřeny tak, že pohledávka č. 1 byla popřena zcela, pohledávka č. 2 byla popřena ve výši 18.316,- Kč a pohledávka č. 3 byla popřena ve výši 18.125,- Kč.

4/ Insolvenční správce vyrozuměl věřitele č. 1 o popření pohledávek písemně přípisem doručeným 12. dubna 2012; ve stanovené lhůtě se věřitel č. 1 nebránil popěrnému úkonu podáním incidenční žaloby.

Odvolací soud - jenž rovněž vyšel z ustanovení § 178, § 185 a § 198 odst. 1 insolvenčního zákona - pak uzavřel, že:

1/ Ustanovení § 178, § 185 a § 198 odst. 1 insolvenčního zákona je třeba aplikovat jednotlivě na každou přihlášenou pohledávku a nikoliv na přihlášku pohledávek jako celek. Každá pohledávka je individuálním nárokem specifikovaným konkrétním důvodem a výší, jenž lze uplatnit samostatnou přihláškou. Aby tak věřitelé nemuseli (formálně) činit (aby nemuseli každý nárok přihlašovat samostatně), umožňuje jim předepsaný formulář přihlášky pohledávek (§ 176 insolvenčního zákona) uvést pohledávky jednotlivě na vložených listech jedné přihlášky a sečíst všechny přihlášené pohledávky na závěrečné straně přihlášky. Odtud však nelze dovozovat, že suma všech přihlášených pohledávek představuje v insolvenčním řízení pohledávku jedinou.

2/ Částečné zpětvzetí přihlášek (podáním ze dne 13. dubna 2012) nemůže již ničeho změnit na tom, že insolvenční správce tyto pohledávky částečně popřel.

3/ Byť ustanovení § 184 insolvenčního zákona umožňuje věřiteli vzít zpět přihlášenou pohledávku, nic to nemůže změnit na výsledku přezkumného jednání a na tom, že došlo k popření výše uvedených pohledávek v rozsahu přesahujícím 50 % přihlášených pohledávek.

4/ To, že insolvenční soud vzal částečné zpětvzetí přihlášek na vědomí usnesením ze dne 25. května 2012, v němž pod bodem II. výroku konstatoval, že věřitel č. 1 zůstal účastníkem insolvenčního řízení co do pohledávky P1 ve výši 11.236,- Kč a přihlášky pohledávek P2 co do pohledávky č. 1. ve výši 53.745,- Kč, pohledávky č. 2. ve výši 5.707,- Kč a pohledávky č. 3. ve výši 19.041,- Kč, nelze chápat jako negování výsledku přezkumného jednání.

5/ U přihlášky P2 popřel insolvenční správce pohledávku č. 1, ve výši 53.745,- Kč, ze 100 %, pohledávku č. 2 (přihlášenou ve výši 19.041,- Kč) popřel insolvenční správce v částce 18.125,- Kč (tedy v rozsahu převyšujícím 50 %); proto ani na základě těchto pohledávek nemohla být zachována účast věřitele č. 1 v insolvenčním řízení.

6/ Pro posouzení podmínek uvedených v § 178 insolvenčního zákona je rozhodující výše pohledávky

aktuální v době jejího přezkumu, což je zřejmé jak z vlastního textu („bude-li po přezkoumání“) tohoto ustanovení, tak z jeho smyslu. Insolvenční zákon sice v § 184 nebrání věřiteli disponovat přihlášenou pohledávkou i po přezkumném jednání tak, že ji (zcela, či částečně) vezme zpět, to však již zpětně nemůže mít žádného vlivu pro rozhodnutí soudu o tom, zda se ke zjištěné části přezkoumávané pohledávky bude nadále přihlížet, či nikoliv. Úmyslem zákonodárce, jak je zřejmé z důvodové zprávy, bylo předejít (na základě zkušeností s podobnými postupy v konkursním řízení dle zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání) účelovým manipulacím s přihláškami za účelem posílení vlivu věřitelů na schůzi věřitelů a ve věřitelských orgánech. Kdyby aplikace tohoto ustanovení byla vyloučena u věřitele, jenž hlasoval podle výše přihlášené pohledávky (§ 49 odst. 1 insolvenčního zákona), kterou následně vzal zpět (výkladem zákona, jehož se dovolává věřitel č. 1), pak by ustanovení § 178 insolvenčního zákona zcela pozbylo záměru deklarovaného zákonodárcem; pozdějším omezením pohledávky (poté co věřitel vahou svého hlasu třeba zásadním způsobem ovlivnil výsledek hlasování věřitelské schůze), by se de facto odstranil sankční prvek tohoto ustanovení.

Proti usnesení odvolacího soudu podal věřitel č. 1 dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), namítaje, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatel poukazuje na to, že otázkou zásadního právního významu v dané věci je, zda je namíste odmítnout přihlášenou (nevykonatelnou) pohledávku jako celek, jestliže věřitel vzal ve lhůtě pro podání incidenční žaloby zpět popřenou část pohledávky (v rozsahu odpovídajícím více než 50 % původní výše přihlášené pohledávky). Přitom míní, že důvod takto postupovat není dán (že se má nadále účastnit insolvenčního řízení s pohledávkou ve výši upravené částečným zpětvzetím pohledávky).

Potud dovolatel odkazuje na dikci § 184 insolvenčního zákona, přičemž s přihlédnutím k ustanovení § 185 insolvenčního zákona a k závěrům obsaženým v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. prosince 2009, sen. zn. 29 NSČR 18/2009 (jde o usnesení uveřejněné pod číslem 64/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 64/2010“, které je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu) dovozuje, že v dané věci nastal okamžik, kdy by se k jeho případné pohledávce nepřihlíželo, až dnem uplynutí lhůty pro podání žaloby (o určení pravosti nebo výše pohledávky). Ve vztahu k R 64/2010 dovolatel uvádí, že:

„Pokud platí, že insolvenční správce může účinně vzít zpět popření pravosti nevykonatelné pohledávky (a ve smyslu ustanovení § 201 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona tak přivodit její zjištění) jen po dobu, po kterou se podle insolvenčního zákona k takto popřené pohledávce v insolvenčním řízení přihlíží a k účinnému zpětvzetí popření pravosti nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem tak může dojít do doby, než marně uplyne lhůta stanovená věřiteli popřené pohledávky k podání incidenční žaloby u insolvenčního soudu a podá-li věřitel včas žalobu o určení pravosti popřené nevykonatelné pohledávky, pak do doby, než rozhodnutí insolvenčního soudu o této žalobě nabude právní moci, a contrario pak platí, že po dobu lhůty pro podání incidenční žaloby může věřitel disponovat s přihláškou pohledávky a tedy ji může částečně či zcela vzít zpět.“

Uplatní-li věřitel své dispoziční právo (právo vzít přihlášku pohledávky zpět kdykoli v průběhu insolvenčního řízení) předtím, než nastal okamžik, se kterým by mohl být spojován ten důsledek, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží, není možné vůči němu uplatňovat sankční následky vyplývající z ustanovení § 178 insolvenčního zákona.

K argumentaci soudů obsahem ustanovení § 178 insolvenčního zákona dovolatel poukazuje na dikci §

184 insolvenčního zákona, z níž dovozuje, že není možné, aby nepřihlížel k jeho podání (zpětvzetí části přihlášky) při posuzování výše přihlášených pohledávek a důsledků ustanovení 178 insolvenčního zákona.

K argumentaci odvolacího soudu záměrem zákonodárce dovolatel uvádí, že v mezích této věci jde o argumentaci neopodstatněnou, jelikož dovolatel přímo v přihlášce pohledávky uvedl, že se vzdává hlasovacího práva až do zjištění pohledávek. Dovolatel nechtěl nijak posílit svůj vliv v insolvenčním řízení (neúčastnil se rozhodování na schůzi věřitelů a nechtěl se ani dostat do věřitelských orgánů).

Z „opatrnosti“ (aniž by zpochybnil výše uvedené názory) dovolatel dodává, že uplatnění sankčních důsledků vyplývajících z ustanovení § 178 insolvenčního zákona má být užito pouze vůči věřitelům, kteří v rámci insolvenčního řízení uplatňují přihláškou nepodložené (neexistující) pohledávky za účelem posílení svého vlivu v řízení. Pouze ze skutečnosti, že dovolatel vzal v zákonné lhůtě přihlášku dílčích pohledávek částečně zpět, proto nelze dovozovat, že by uplatňoval nepodloženou či nadhodnocenou pohledávku a trestat jej za tento postup odmítáním přihlášky a ukončováním jeho účasti v insolvenčním řízení.

S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného rozhodnutí je na danou věc uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 31. října 2012 (tj. naposledy ve znění zákona č. [167/2012](#) Sb.).

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání je (bez dalšího) přípustné podle ustanovení § 239 odst. 3 části věty před středníkem o. s. ř., nikoli podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ o. s. ř., jak nesprávně dovozuje dovolatel (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2008, sen. zn. 29 NSČR 4/2008, uveřejněné pod číslem 25/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Podmínku, aby šlo o potvrzující usnesení odvolacího soudu, ohledně kterého dovolací soud dospěje k závěru, že má po právní stránce zásadní význam, formulovanou od 1. července 2009 ve větě druhé označeného ustanovení poukazem na obdobné použití § 237 odst. 1 a 3 o. s. ř., má Nejvyšší soud za obsoletní z důvodů popsaných např. v jeho usnesení ze dne 27. července 2011, sen. zn. 29 NSČR 35/2009, uveřejněném pod číslem 151/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval především tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (a se zřetelem ke způsobu, jímž byla založena přípustnost dovolání, ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

I. K povaze sankce dle § 178 insolvenčního zákona.

Podle ustanovení § 176 věty první insolvenčního zákona za správnost údajů uvedených v přihlášce jeho pohledávky odpovídá věřitel.

Dle ustanovení § 178 věty první insolvenčního zákona, bude-li po přezkoumání postupem podle tohoto zákona přihlášená pohledávka zjištěna tak, že skutečná výše přihlášené pohledávky činí méně než 50 % přihlášené částky, k přihlášené pohledávce se nepřihlíží ani v rozsahu, ve kterém byla zjištěna. Věřiteli, který takovou pohledávku přihlásil, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce uložit, aby ve prospěch majetkové podstaty zaplatil částku, kterou určí se zřetelem ke všem okolnostem přihlášení a přezkoumání pohledávky, nejvýše však částku, o kterou přihlášená pohledávka převýšila rozsah, ve kterém byla zjištěna; jde o incidenční spor.

Podle ustanovení § 185 insolvenčního zákona, jestliže v průběhu insolvenčního řízení nastala skutečnost, na základě které se podle tohoto zákona k přihlášce pohledávky nebo k přihlášené pohledávce nepřihlíží, insolvenční soud odmítne přihlášku rozhodnutím, proti kterému je odvolání přípustné a které se doručuje zvláště přihlášenému věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správci; odvolání proti němu může podat jen přihlášený věřitel. Právní mocí takového rozhodnutí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí; o tom insolvenční soud přihlášeného věřitele uvedomí ve výroku rozhodnutí.

V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona již v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníků a do vydání napadeného rozhodnutí nedoznala změn.

Výkladem ustanovení § 185 insolvenčního zákona ve spojení s ustanovením § 178 insolvenčního zákona se Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi již dříve zabýval, přičemž dospěl k následujícím závěrům (od nichž nevidí důvodu odchýlit se ani v dané věci):

1/ Prostřednictvím usnesení o odmítnutí přihlášky podle § 185 insolvenčního zákona se v insolvenčním řízení deklaruje již dříve nastalá skutečnost, s jejíž existencí spojuje insolvenční zákon ten důsledek, že se nepřihlíží k přihlášce pohledávky nebo k přihlášené pohledávce (R 64/2010).

2/ Insolvenční správce může účinně vzít zpět popření pravosti nevykonatelné pohledávky (a ve smyslu ustanovení § 201 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona tak přivodit její zjištění) jen po dobu, po kterou se podle insolvenčního zákona k takto popřené pohledávce v insolvenčním řízení přihlíží. K účinnému zpětvzetí popření pravosti nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem tak může dojít do doby, než marně uplyne lhůta stanovená věřiteli popřené pohledávky k podání incidenční žaloby u insolvenčního soudu a podá-li věřitel včas žalobu o určení pravosti popřené nevykonatelné pohledávky, pak do doby, než rozhodnutí insolvenčního soudu o této žalobě nabude právní moci (R 64/2010).

3/ Ustanovení § 178 insolvenčního zákona upravuje sankční postih dvojího druhu. První sankce (podle věty první) spočívá v tom, že činí-li zjištěná (skutečná) výše přihlášené pohledávky méně než 50 % přihlášené částky, k přihlášené pohledávce se nepřihlíží ani v rozsahu, ve kterém byla zjištěna (věřitel se nebude moci podílet v insolvenčním řízení na poměrném uspokojení přihlášené pohledávky ani v její zjištěné výši). Druhá sankce (podle věty druhé) pak tkví v tom, že věřitel, který takovou pohledávku přihlásil, bude povinen (na základě rozhodnutí insolvenčního soudu) odvést ve prospěch majetkové podstaty částku, o kterou přihlášená pohledávka převýšila její skutečný (zjištěný) rozsah. Druhé z popsáných sankcí se věřitel může vyhnout tím, že v intencích § 180 insolvenčního zákona nebude (do konečného zjištění výše pohledávky) v insolvenčním řízení vykonávat práva spojená s (dosud) nezjištěnou pohledávkou, první pak tím, že racionálně přistoupí k uplatnění svých nároků v insolvenčním řízení (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2013, sen. zn. 29 NSČR 53/2011).

4/ Hranice 50 % je dostatečně vysoká k tomu, aby rozumně uvažující věřitel byl schopen odhadnout svůj úspěch s přihlášenou pohledávkou v rozsahu, při němž se nedostane do konfliktu se sankcí nastavenou ustanovením § 178 věty první insolvenčního zákona (usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 53/2011).

Závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 53/2011 přitom Nejvyšší soud

zformuloval na základě (tam rozebraných) výsledků řízení vedeného před Ústavním soudem pod sp. zn. Pl. ÚS 36/09.

Dovolatel nezpochybňuje (v jeho prospěch vyznívající a metodologicky správný) postup odvolacího soudu v té části, ve které odvolací soud poměřoval uplatnitelnost § 178 věty první insolvenčního zákona výši každé ze samostatných pohledávek (byť uplatněných jednou přihláškou). K části jím uplatněné argumentace pak již na základě výše řečeného (zejména s přihlédnutím k usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 53/2011) lze uzavřít, že (první) sankce podle § 178 věty první insolvenčního zákona se (v souladu s pravidlem obsaženým v ustanovení § 176 věty první insolvenčního zákona) uplatní bez zřetele k tomu, zda v insolvenčním řízení vyjde najevo záměr věřitele „nadsadit“ výši přihlašované pohledávky za účelem posílení svého vlivu v řízení, ba dokonce bez zřetele k tomu, že v insolvenčním řízení vyjde najevo, že věřitel takový záměr dozajista neměl.

II. K účinkům částečného zpětvzetí přihlášené pohledávky.

Podle ustanovení § 182 insolvenčního zákona, jestliže na základě přihlášky pohledávky zjištěné v rozsahu uvedeném v § 178 nebo 179 učinil věřitel v insolvenčním řízení úkon, který zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele nebo vyjde-li v průběhu insolvenčního řízení najevo, že tento věřitel nepřihlásil pohledávku v dobré víře, nemá skutečnost, že věřitel vzal přihlášku pohledávky zpět, žádný vliv na rozhodnutí insolvenčního soudu o uložení povinnosti zaplatit částku podle § 178 nebo 179.

Dle ustanovení § 184 insolvenčního zákona věřitel, který podal přihlášku pohledávky nebo na něhož se hledí jako na věřitele přihlášeného, může kdykoli v průběhu insolvenčního řízení vzít přihlášku pohledávky zpět. Insolvenční soud vezme zpětvzetí přihlášky na vědomí rozhodnutím, které se zvláště doručuje věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správci; odvolání proti němu může podat jen věřitel. Právní mocí tohoto rozhodnutí věřitelova účast v řízení končí.

Ustanovení § 187 insolvenčního zákona určuje, že pro část přihlášené pohledávky platí postup podle § 184 až 186 obdobně.

Z ustanovení § 192 odst. 4 insolvenčního zákona se podává, že věřitel může až do skončení přezkumného jednání, dokud jeho pohledávka není zjištěna, měnit výši přihlašované pohledávky. Jestliže v důsledku této změny není možné přezkoumat přihlášenou pohledávku při nařízeném přezkumném jednání, nařídí insolvenční soud zvláštní přezkumné jednání. Věřitel je však povinen uhradit ostatním věřitelům na jejich žádost náklady, které jim vznikly v souvislosti s jejich účastí na zvláštním přezkumném jednání.

Podle ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání; tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění podle § 197 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.

Ustanovení § 201 insolvenčního zákona pak určuje, že pohledávka je zjištěna a/ jestliže ji nepopřel insolvenční správce ani žádný z přihlášených věřitelů, b/ jestliže ji nepopřel insolvenční správce a insolvenční soud odmítl její popření přihlášeným věřitelem, c/ jestliže insolvenční správce nebo přihlášený věřitel, který ji popřel, vezme své popření zpět, nebo d/ rozhodnutím insolvenčního soudu ve sporu o její pravost, výši nebo pořadí (odstavec 1). Vykonatelná pohledávka je zjištěna také tehdy, jestliže insolvenční správce nepodal včas žalobu o její popření nebo byla-li taková žaloba zamítnuta

anebo řízení o ní skončilo jinak než rozhodnutím ve věci samé (odstavec 2). Výsledek sporu o pravost, výši nebo pořadí pohledávky poznamená insolvenční soud v upraveném seznamu pohledávek; učiní tak i bez návrhu (odstavec 3). Rozhodnutí insolvenčního soudu o pravosti, výši nebo pořadí pohledávek jsou účinná vůči všem procesním subjektům (odstavec 4).

Jak se podává ze skutkových závěrů obou soudů i ze spisu:

1/ Nevykonatelnou pohledávku ve výši 24.049,- Kč, kterou dovolatel přihlásil přihláškou P1 (dále jen „první pohledávka“) popřel insolvenční správce 11. dubna 2012 co do částky 12.813,- Kč a dovolatel vzal část přihlášené pohledávky (v rozsahu tohoto popření) zpět 13. dubna 2012.

2/ Nevykonatelnou pohledávku ve výši 53.745,- Kč, kterou dovolatel přihlásil přihláškou P2 (dále jen „druhá pohledávka“) popřel insolvenční správce zcela.

3/ Nevykonatelnou pohledávku ve výši 24.023,- Kč, kterou dovolatel přihlásil přihláškou P2 (dále jen „třetí pohledávka“) popřel insolvenční správce co do částky 18.316,- Kč a dovolatel vzal část přihlášené pohledávky (v rozsahu tohoto popření) zpět 13. dubna 2012.

4/ Nevykonatelnou pohledávku ve výši 19.041,- Kč, kterou dovolatel přihlásil přihláškou P2 (dále jen „čtvrtá pohledávka“) popřel insolvenční správce co do částky 18.125,- Kč.

5/ Žaloby o určení pravosti nebo výše popřených pohledávek nebyly podány a o zpětvzetí částí přihlášených pohledávek rozhodl insolvenční soud (vzal je na vědomí) [již] usnesením ze dne 25. května 2012 (pravomocným 15. června 2012).

Na tomto základně Nejvyšší soud především uzavírá že:

1/ Problematika zpětvzetí částí přihlášených pohledávek se nikterak netýká druhé pohledávky ani čtvrté pohledávky. Ohledně těchto pohledávek dovolatel žádný dispozitivní úkon (částečné zpětvzetí přihlášené pohledávky) neučinil.

2/ Ke druhé pohledávce (ve výši 53.745,- Kč) se nepřihlíží nikoli proto, že by se u ní prosadilo pravidlo (sankce) dle § 178 věty první insolvenčního zákona, nýbrž v důsledku marného uplynutí lhůty k podání incidenční žaloby (§ 198 odst. 1 poslední věta insolvenčního zákona). Dovolání proto potud důvodné není.

3/ Ke čtvrté pohledávce (ve výši 19.041,- Kč) se v rozsahu popření (18.125,- Kč) nepřihlíží rovněž v důsledku marného uplynutí lhůty k podání incidenční žaloby (§ 198 odst. 1 poslední věta insolvenčního zákona). Ve zbývajícím (nepopřeném a tedy zjištěném) rozsahu (916,- Kč) se k této pohledávce nepřihlíží (při absenci částečného zpětvzetí přihlášené pohledávky) v důsledku přílehavě aplikovaného pravidla vyjádřeného v § 178 větě první insolvenčního zákona. Dovolání proto ani potud důvodné není.

4/ První pohledávka (ve výši 24.049,- Kč) byla při přezkumném jednání zjištěna co do částky 11.236,- Kč. Ve zbývajícím (popřeném) rozsahu co do částky 12.813,- Kč skončila účast přihlášeného věřitele (dovolatele) v insolvenčním řízení 15. června 2012, tedy dnem právní moci usnesení ze dne 25. května 2012, jímž vzal insolvenční soud na vědomí zpětvzetí části přihlášené pohledávky v rozsahu této částky (srov. § 184 poslední větu insolvenčního zákona ve spojení s § 187 insolvenčního zákona).

5/ Třetí pohledávka (ve výši 24.023,- Kč) byla při přezkumném jednání zjištěna co do částky 5.707,- Kč. Ve zbývajícím (popřeném) rozsahu co do částky 18.316,- Kč skončila účast přihlášeného věřitele (dovolatele) v insolvenčním řízení 15. června 2012, tedy dnem právní moci usnesení ze dne 25. května 2012, jímž vzal insolvenční soud na vědomí zpětvzetí části přihlášené pohledávky v rozsahu této částky (srov. § 184 poslední větu insolvenčního zákona ve spojení s § 187 insolvenčního zákona).

Z výše řečeného plyne, že řešení otázky, zda poté, co vzal přihlášený věřitel (dovolatel) zpět části první a třetí pohledávky, má být na zbylé (zjištěné) části těchto pohledávek aplikováno pravidlo formulované v § 178 větě první insolvenčního zákona, se v konečném důsledku týká jen částek 11.236,- Kč (u první pohledávky) a 5.707,- Kč (u třetí pohledávky).

Při odpovědi na tuto otázku pak Nejvyšší soud poznamenává, že i s přihlédnutím k závěrům, jež o povaze sankce podle § 178 věty první insolvenčního zákona shrnul v usnesení sp. zn. 29 NSČR 53/2011, má racionální jádro (logice insolvenční úpravy neodporuje ani s přihlédnutím k zásadám, na nichž spočívá insolvenční řízení) názor, že pro účely posouzení, zda jsou splněny podmínky uvedené v § 178 větě první insolvenčního zákona, se nepovažuje za přihlášenou ta část pohledávky, kterou vzal přihlášený věřitel účinně zpět předtím, než nastal účinek, na základě kterého se podle insolvenčního zákona nepřihlíží k popřené části pohledávky.

To lze dokumentovat (ve vazbě na změny insolvenčního zákona provedené s účinností od 1. ledna 2014 zákonem č. [294/2013](#) Sb.) též obsahem důvodové zprávy k vládnímu návrhu pozdějšího zákona č. [294/2013](#) Sb., který projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 6. volebním období (2010-2013) jako tisk č. 929/0. Zákonem č. [294/2013](#) Sb. bylo totiž vtěleno do insolvenčního zákona (novým § 178 odst. 2) pravidlo, podle kterého platí, že: „Pro účely posouzení, zda jsou splněny podmínky uvedené v odstavci 1, se nepovažuje za přihlášenou ta část pohledávky, kterou vzal věřitel účinně zpět předtím, než nastal účinek, na základě kterého se podle tohoto zákona nepřihlíží k popřené části pohledávky.“

Zvláštní část důvodové zprávy k této úpravě, tj. „K bodům 119 až 125 (§178 až § 180 a § 182)“ osnovy výslovně uvádí, že:

„Text ustanovení § 178 odst. 2 a § 179 odst. 2 je výslovným pojmenováním dosud v daných souvislostech takto nevnímaného stávajícího zákonného stavu. I podle stávajícího znění insolvenčního zákona je totiž zjevné, že výsledek případného incidenčního sporu (nebo účinek popření pohledávky) by měl být poměřován stavem přihlášené pohledávky v době, kdy takový výsledek nebo účinek nastal. Zde se prosazuje zájem na tom, aby věřitel v případě potřeby sám korigoval rozsah přihlašovaných nároků (a tím snížil míru rizika, že bude docházet ke zkrslení výsledků hlasování věřitelů o významných otázkách insolvenčního řízení), jemuž lze přičíst vyšší prioritu než automatickému prosazení sankce podle § 178 odst. 1 věty první respektive podle § 179 odst. 1 věty první insolvenčního zákona.“

S takto pojatou argumentací (jež ozřejmuje záměr zákonodárce i ve vztahu k insolvenčnímu zákonu ve znění účinném před 1. lednem 2014) se Nejvyšší soud ztotožňuje. Ve výše uvedeném duchu lze podpůrně argumentovat i úpravou obsaženou v § 182 insolvenčního zákona (z jehož dikce lze dovodit, že zpětvzetí přihlášky pohledávky nemá vliv „jen“ co do uložení (druhé) sankce dle § 178 věty druhé insolvenčního zákona).

Nejvyšší soud tudíž pro tuto věc uzavírá, že i před 1. lednem 2014 platilo, že pro účely posouzení, zda jsou splněny podmínky uvedené v § 178 větě první insolvenčního zákona, se nepovažuje za přihlášenou ta část pohledávky, kterou vzal přihlášený věřitel účinně zpět předtím, než nastal účinek, na základě kterého se podle insolvenčního zákona nepřihlíží k popřené části pohledávky.

Jelikož dovolatel vzal části první a třetí pohledávky v popřeném rozsahu zpět ještě před tím, než nastal účinek, na základě kterého se podle insolvenčního zákona nepřihlíželo k popřeným částem těchto pohledávek, je dovolání v tomto rozsahu důvodné.

Z podaného rozboru je patrné, že celková výše pohledávek přihlášených dovolatelem (první až čtvrté pohledávky) sice původně činila 120.858,- Kč, v rozsahu, v němž vzal dovolatel zpět části první a třetí pohledávky, tedy co do částky 31.129,- Kč, tvořené součtem částek 12.813,- Kč a 18.316,- Kč, však účast dovolatele v insolvenčním řízení zanikla (ve shodě s § 184 poslední větou insolvenčního zákona) již právní mocí usnesení insolvenčního soudu ze dne 25. května 2012.

Insolvenční soud tedy tím, že odmítl přihlášky dovolatelových pohledávek v celkové výši 120.858,-

Kč, ačkoli v té době se dovolatel řízení účastnil jen s pohledávkami, jež činily v souhrnu 89.729,- Kč, pochybil a odvolací soud tuto vadu řízení též nenapravit. S přihlédnutím k tomu, že podle obsahu spisu neměla popsána vada vliv na průběh řízení (v rozsahu, v němž vzal dovolatel zpět části první a třetí pohledávky /31.129,- Kč/ s ním jako s účastníkem insolvenčního řízení nebylo zacházeno již ve vazbě na usnesení insolvenčního soudu ze dne 25. května 2012), nepřikročil Nejvyšší soud ke zjednání nápravy dotčeného nedostatku tím, že by napadené rozhodnutí v této části zrušil.

Nejvyšší soud tudíž, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil jen v té části, která se týkala částky 11.236,- Kč u první pohledávky a částky 5.707,- Kč (u třetí pohledávky). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí insolvenčního soudu, zrušil dovolací soud ve stejné části i toto rozhodnutí a potud vrátil věc insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení. Ve zbývajících částech pak dovolání zamítl (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

Právní názor dovolacího soudu je pro soud prvního stupně (odvolací soud) závazný.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)